

Doktori kurzus
2021/22/2

Cím: *Kvalitatív kutatómódszertani alapvetések*

Téma: A doktori kurzus célja, hogy áttekintést adjon a társadalomtudományi kutatás folyamatáról, különös figyelmet szentelve a kvalitatív kutatási logikának és módszereknek, valamint annak a reflexív, iteratív folyamatnak, amit a kutatás egésze mint egymásra épülő, összefonódó lépések sorozata jelent. A kurzus azt próbálja megvilágítani egy kicsit absztraktabb szinten, hogy minden kutatási tervben szereplő lépés összefügg az előző és a rákövetkező kutatási szakasszal, így módon az elmélet és empiria, a kutatási kérdés és a módszerválasztás, a fogalmi keret és az empirikus elemzési technika egymást kölcsönösen meghatározó, szorosan összetartozó folyamatok.

A doktori kurzust ajánlott a tavaszi félév elején induló *Módszertani gyakorlatok (Bevezetés az interjúkészítésbe és –elemzésbe)* című tömbösített kurzussal együtt látogatni.

Tematika:

1. *A kutatás folyamata. A kvantitatív és a kvalitatív logika*

Babbie, Earl (2003): A társadalomtudományi kutatás gyakorlata. Budapest: Balassi. 1. fejezet, Az emberi megismerés és a tudomány 18-45. (több kiadás is van, változhat az oldalszám; A társadalomtudomány alapjai, és a Dialektikus megközelítés-párok című alfejezetek)

Babbie, Earl (2003): *A társadalomtudományi kutatás gyakorlata*. Budapest: Balassi. 4. fejezet, Kutatási terv 104-136. (több kiadás is van, változhat az oldalszám; különösen a Kutatási célok, a Hogyan tervezzünk meg egy kutatást? és A kutatási tervezet alapelemei című alfejezetek)

Ajánlott olvasmány:

Denzin, Normann K. – Lincoln, Yvonna S. (2011): Introduction. The Discipline and Practice of Qualitative Research in Strategies of Qualitative Inquiry. In Denzin, N. K. – Lincoln, Y. (eds.): *Handbook of Qualitative Research* (Second Edition). Sage, Thousand Oaks, 1-18.

2. *A kutatási kérdés és a módszerválasztás*

Mason, Jennifer (2005): *Kvalitatív kutatás*. Budapest: József Műhely, 9- 47.

Bodor Péter (2013): Bevezető In Bodor Péter (szerk.): *Szavak, képek, jelentés. Kvalitatív kutatási kézikönyv*. Budapest: L'Harmattan 7-14.

Ajánlott olvasmány:

Németh Krisztina (2020): Az interjú In: Jakab, András – Sebők, Miklós (szerk.): *Empirikus jogi kutatások: Paradigmák, módszertan, alkalmazási területek*. Budapest: Osiris Kiadó, MTA Társadalomtudományi Kutatóközpont (2020) 383-408.

3. *A kvalitatív adatgyűjtés keretei: reflexivitás, pozicionalitás és episztemológia: etikai kérdések*

Babbie, Earl (2003): *A társadalomtudományi kutatás gyakorlata* Budapest: Balassi. 10. fejezet, Kvalitatív terepkutatások. 319-324., 332-336. (több kiadás is van, változhat az oldalszám; különösen a Speciális megfontolások terepkutatásoknál és a Beavatkozás az érintettek részvételével című alfejezetek)

Goffman, Erving (2013 [1989]): A terepmunkáról. In Bodor Péter (szerk.): *Szavak, Képek, jelentés. Kvalitatív kutatási olvasókönyv*. Budapest: L' Harmattan 53-60.

Németh Krisztina (2015): A terepmunka és a kutatói pozíció reflektálása mint az értelmezés rejtett erőforrása. In: Virág Tünde (szerk.): *Törésvonalak: Szegénység és etnicitás vidéki terekben*. Budapest Argumentum 27-44.

http://www.rkk.hu/rkk/publishing/onallo/toresvonalak_tartalom.pdf

Ajánlott olvasmány:

Durst Judit (2011): A látogató. *Beszélő* 2011. március

<http://beszelo.c3.hu/cikkek/a-latogato>

Oakley, Ann (1981): Interviewing women: a contradiction in terms. In Roberts Helen (ed.): *Doing Feminist Research*. London, Routledge and Kegan Paul, 30-61.

<https://criticalphysio.files.wordpress.com/2015/05/interviewing-women-a-contradi.pdf>

4. *Elemzési módszerek és paradigmák*

A tartalomelemzés logikái

Babbie, Earl (2003): *A társadalomtudományi kutatás gyakorlata*. Budapest: Balassi. 11. fejezet, Beavatkozás-mentes vizsgálatok. 352-364. (több kiadás is van, változhat az oldalszám; a Tartalomelemzés című alfejezet)

Babbie, Earl (2003): *A társadalomtudományi kutatás gyakorlata*. Budapest: Balassi. 2. fejezet Paradigmák, elmélet és társadalomtudományi kutatás. 58-74. (több kiadás is van, változhat az oldalszám: A deduktív és induktív logikáról részletesen című alfejezet)

Vicsek Lilla (2006): *Fókuszcsoport: elméleti megfontolások és gyakorlati alkalmazás*. Budapest: Osiris Kiadó 231-301.; különösen: 256-269., 288-295.

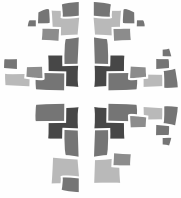
Fenomenológia: az interpretatív fenomenológiai tartalomelemzés

Rác Zsolt - Pintér Judit Nóra- Kassai Szilvia (2016): *Az interpretatív fenomenológiai analízis (IPA) elmélete, módszertana és alkalmazási területei*.

Budapest: L'Harmattan 13-29., 35-43.

Hermeneutika: a hermeneutikai esetrekonstrukció

Kovács Éva (2008): A narratív biográfiai elemzés. In Kovács Éva (szerk.): *Közösségtanulmány: Módszertani jegyzet*. Pécs: Néprajzi Múzeum - PTE BTK Kommunikáció- és Médiatudományi Tanszék, 373–396. (2., javított kiadás)

15
57

Evangélikus Hittudományi Egyetem

http://mmi.elte.hu/szabadbolcseszlet/mmi.elte.hu/szabadbolcseszlet/index9bb1.html?option=com_tanelem&id_tanelem=840&tip=0

Ajánlott olvasmány:

Gadamer, Hans-Georg (1984): *Igazság és módszer. Egy filozófiai hermeneutika vázlatja*. Budapest: Gondolat. Az időbeli távolság hermeneutikai jelentősége 207 – 213; A hatástörténet elve 213-217. A hermeneutika univerzális aspektusa (328-339. című fejezetek

Kovács Éva (2014): Összeolvasás. Az erőszak elbeszélései. *Replika* 85–86 (1–2): 71-83.

http://replika.hu/system/files/archivum/85-86_05_kovacs.pdf

Kovács Éva – Vajda Júlia (2002): *Mutatkozás. Zsidó identitástörténetek*. Budapest: Múlt és Jövő Kiadó

Oktató: Németh Krisztina

Kreditszám: 4 kredit, + 2 kredit referátum/dolgozat.

A kurzus teljesítése: egy félévzáró reflexió, ami a doktori kutatás valamely módszertani aspektusához kapcsolódik.

A reflexió formai követelményei: terjedelme legalább 10.000 leütés („n”). A reflexiónak tartalmaznia kell módszertani hivatkozásokat, azaz utalnia kell néhány egyénileg feldolgozott szakirodalmi tételre.